

Notes florístiques de les Illes Balears (XIII)

Mario STAFFORINI, Néstor TORRES, Llorenç SÁEZ, Juan Miguel GONZÁLEZ, Jordi DUÑÓ i Guillem PUGET

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Stafforini, M., Torres, N., Sáez, Ll., González, J.M., Duñó J. i Puget, G. 2001. Notes florístiques de les Illes Balears (XIII). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 44: 57-66. ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca.

S'aporten dades per a un total de 48 plantes vasculares d'interès florístic i corològic per a les Illes Balears. Suposen novetat per a la flora de les Balears els següents tàxons: *Abutilon teophrasti* Medik., *Bidens aurea* (Aiton) Sherff, *Coriandrium sativum* L., *Launaea arborescens* (Batt.) Murb. i *Opopanax chironium* (L.) Koch. Com a resultat de la revisió de material d'herbari que justificava algunes citacions dubtoses s'exclouen del catàleg florístic de les Illes Balears els següents tàxons: *Aphyllanthes monspeliensis* L., *Piptatherum paradoxum* (L.) Beauv. i *Silene tridentata* Desf.

Paraules clau: florística, corologia, flora vascular, Illes Balears.

FLORISTIC RECORDS FROM BALEARIC ISLANDS. Data about 48 vascular plants from Balearic Islands are presented. The following taxa are new records for the Balearic flora: *Abutilon teophrasti* Medik., *Bidens aurea* (Aiton) Sherff, *Coriandrium sativum* L., *Launaea arborescens* (Batt.) Murb. and *Opopanax chironium* (L.) Koch. As a result of the revision of herbarium specimens, the following taxa are excluded: *Aphyllanthes monspeliensis* L., *Piptatherum paradoxum* (L.) Beauv. and *Silene tridentata* Desf.

Keywords: floristics, chorology, vascular flora, Balearic Islands.

Mario STAFFORINI, C/ Escala de Pedra, 6, 07800 Eivissa; Néstor TORRES, Apartat de correus 64, 07800 Eivissa; Llorenç SÁEZ, Unitat de Botànica, Facultat de Ciències, Universitat Autònoma de Barcelona, 08193-Bellaterra, Barcelona. Juan Miguel GONZÁLEZ, Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa, Carrer de Can Verí, 1, 3r, 07001 Palma de Mallorca. Jordi DUÑÓ, Escola de Jardineria Rubió i Tudurí, Av. Marquès de Comillas, 16-36, 08038 Barcelona, Guillem PUGET, Av. Espanya, 1 6, 07800 Eivissa.

Recepció del manuscrit: 29-mar -01; revisió acceptada: 21-set-01.

Introducció

Continuant una sèrie d'aportacions florístiques per tal d'actualitzar el catàleg florístic de les Balears, en el present estudi es presenten dades corològiques de plantes vasculares per a l'arxipèlag. Entre aquestes dades hi ha noves citacions

per a les Balears, o bé per alguna illa, les quals, generalment són resultat de prospeccions botàniques realitzades pels autors. D'altra banda hi ha dades que permeten confirmar la presència d'algunes plantes dubtoses, i també informació que permet precissar la distribució d'espècies rares o que fins al moment eren poc conegudes.

Finalment, i d'acord amb la línia de depuració i actualització del catàleg florístic de les Balears iniciada en un article anterior (Sáez i Fraga, 1999), s'exclouen --a nivell de l'arxipèlag o bé a nivell insular-- algunes espècies, la presència de les quals, tal i com s'ha pogut comprovar després de la revisió dels testimonis d'herbari, era resultat de confusions amb altres tàxons.

Per a cada tàxon s'especifica, sempre que ha estat possible, la localitat, la quadrícula del reticle UTM. El fus i la zona de designació és comú a totes elles, i correspon al 31S. Per a la majoria de les citacions es conserva un plec testimoni, el qual s'indica a qui herbari resta dipositat. Les abreviatures utilitzades estan d'acord amb Holmgren *et al.* (1990). L'ordenació del tàxons segueix un ordre alfabètic. Les novetats per a les Illes Balears s'assenyalen amb dos asterics (**) i les novetats insulars amb un (*). En caràcters itàlics i sense negreta s'assenyalen les espècies que han de ser excloses del catàleg florístic de les Balears.

Catàleg florístic

***Abutilon teophrasti* Medik.

Formentera: Molt rara en camps de conreu a es Pujols, prop de l'estany Pudent, CC6587, 4 m, amb flors i fruits, 15-VI-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

L'espècie apareix consignada a les Balears per Pla *et al.* (1992), però sense especificar cap illa de l'arxipèlag. Per la nostra part, no hem sabut trobar cap citació concreta d'aquesta espècie a les Balears.

**Allium chamaemoly* L.

Formentera: Rara al Nordest del Puig Guillem, Cap de Barbaria, CC6182, 70 m, en sòls esquelètics, fructificat el 21-I-2001, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Tot i que l'espècie apareix recollida de Formentera al catàleg de Pla *et al.* (1992), no es coneixia cap indicació concreta d'aquest tàxon a l'illa.

*Allium nigrum L.

Eivissa: Rara en un camp de conreu a l'est de Sant Joan de Labritja, CD7126, 220 m, iniciant la florida el 31-III-2001, G. Puget, M. Stafforini i N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

*Alkanna lutea A. DC.

Cabrera: conreus a la font des Garriguer, 29-IV-1948, Palau Ferrer (BC 103508); camí del cap Ventós, a la solera d'una carbonera, 8-V-1948, Palau Ferrer (BC 103509).

L'espècie no apareix recollida de Cabrera segons Pla *et al.* (1992).

Anacamptis pyramidalis (L.) L.C.M. Richard

Formentera: Petita població a la vora d'un camí al Pla de ses Sitges, a prop de Cala Saona, CC6083, 40 m, amb la florida ja ben avançada el 9-V-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

L'única indicació de la seva presència a Formentera és deguda a Alomar (1994).

Aphyllanthes monspeliensis L.

Espècie indicada de l'illa d'Eivissa per Pau (1900) i recollida posteriorment per Knoche (1922); Font Quer (1927) i Duvigneaud (1979). També aquesta espècie apareix indicada de les Illes Balears per Webb (1980), molt possiblement basant-se en la citació deguda a Pau. Després de la revisió dels herbaris BC i MA (en aquest darrer resta dipositat l'herbari Pau), no hem trobat cap material procedent de les Balears d'*A. monspeliensis*, ni tampoc l'espècie ha estat observada per cap altre botànic al nostre arxipèlag, per tant sembla raonable excloure *A. monspeliensis* del catàleg florístic de les Balears.

Artemisia vulgaris L.

Citada de Santa Eulària i de Sant Miquel, a Eivissa, per Torres (1981). El material testimoni correspon realment a *Artemisia verlotiorum* Lamotte.

Asteriscus maritimus (L.) Less.

Citada del Caló de s'Oli de Formentera per Torres *et al.* (1986). El material testimoni correspon realment a *Asteriscus aquaticus* (L.) Less.

** *Bidens aurea* (Aiton) Sherff

Eivissa: Es troba entapissant el sòl en camps de cítrics a prop de la Casa Cremada, al pla de Vila, CD6509, 7 m, amb flors el 6-XII-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie originària d'Amèrica central i de la zona meridional de Nord Amèrica, que es troba naturalitzada al SW d'Europa.

* *Bidens subalternans* DC.

Eivissa: Sant Miquel, en vores de camins, CD6524, 130 m, amb flors i fruits el 8-II-1995, N. Torres (N. Torres herb. pers.); Pla Roig, CD6422, 150 m, amb flors i fruits el 7-XI-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie que ha estat citada recentment de l'illa de Menorca (Fraga et al., 1997).

* *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) Beauv.

Eivissa: Font d'Atzaró, Sant Carles, CD7220, 90 m, molt rara en regadores, amb fruits el 9-V-1992, N. Torres (N. Torres herb. pers.).

* *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch

Eivissa: Dos exemplars junts localitzats a una obaga prop del coll d'en Morneta, a Sant Joan, CD7226, 230 m, zones de sòl amb elevat recobriment muscinal, florida el 10-IV-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Fins ara, la seva presència a Balears era coneguda dels alzinars i garrigues de muntanya de l'illa de Mallorca (Alomar 1994).

Cephalanthera rubra (L.) L.C. M. Richard

Mallorca: Son Macip, Escorca, DE8807, 800 m, a l'alzinar muntanyenc, 21-VI-2001, L. Sáez (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie molt rara de la qual es coneixen escasses localitats a Mallorca (Alomar, 1989-90; 1994; Alomar et al., 1995). És una planta pròpia d'alzinars, preferentment en zones muntanyenques. Creiem probable la seva presència en altres punts del sector central de la Serra de Tramuntana.

* *Chamaesyce nutans* (Lag.) Small

Eivissa: Molt localitzada a les vores de la

carretera del Pont d'en Vic, a Santa Eulària, CD6916, 50 m, florida i fructificada el 19-X-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

** *Coriandrium sativum* L.

Eivissa: vores de camí a l'est del Puig d'en Serra, es Cubells, CD5006, 240 m, florit el 13-IV-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* *Cuscuta planiflora* Ten.

Cabrera: camino de la cuina del Bisbe, DD9533, sobre *Bupleurum opacum*, 28-V-1974, P. Ferrer (MA 94475); Ibidem, sobre *Teucrium subspinosum*, 30-V-1947, P. Ferrer (MA 94474; serra de la Pleta des Castell vers el cap Xoriguer, DD9434, 50 m, sobre *Ferula communis*, 28-IV-1948, P. Ferrer (BC 103631, BC 103362); començament de l'Anciola, entre l'Anciola i s'Avaradero des coll Roig, 50 m, sobre *Anthyllis*, 29-IV-1933, A. Marcos (BC 87287); Punta des Castell, 50 m, sobre *Satureja*, 6-VI-1933, A. Marcos (BC 87286); Cabrera, sobre *Anagallis arvensis*, P. Palau, s.d. (BC 145661); serrat de ses Figueres, DD9531, 100 m, sobre *Vicia*, 19-IV-2000, L. Sáez LS-5324 (L. Sáez, herb. pers.).

Moltes de citacions de *Cuscuta epithymum* (L.) Murray, degudes a Marcos (1933) i Palau Ferrer (1976), de les quals ha estat possible estudiar el testimoni d'herbari, han de ser assimilades a *C. planiflora* espècie amb la qual resulta fàcil de confondre. Tanmateix, *C. epithymum* també es troba a l'illa de Cabrera, segons el material següent: Cabrera, Picamosques, DD9332, 172 m, sobre *Teucrium subspinosum*, 19-IV-2000, L. Sáez LS-5328 (L. Sáez, herb. pers.).

* *Cynosurus echinatus* L.

Eivissa: Rar en camps pasturats a prop de la Font des Murtar a Sant Joan, CD7327, 260 m, florida el 24-VII-1997, N. Torres et al. (N. Torres, herb. pers.).

A les Balears l'espècie era coneguda de Mallorca i Menorca (Pla et al., 1992).

* *Erophila verna* (L.) Cheval.

Formentera: zona del Cap de Barbaria, CC6282, 55 m, localitzada en llocs ombrívols, sovint associada amb *Saxifraga tridactylites* L.;

amb flors i fruits el 21-I-2001, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* *Erucastrum nasturtiifolium* (Poir.) O.E. Schulz subsp. *nasturtiifolium*

Eivissa: Molt localitzada en vores de camins i camps al Niu des Corbs, al camí vell de Portinatx, Sant Joan, CD7228, 230 m, florida i iniciant la fructificació el 21-IV-1998, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Duvigneaud (1974) assenyala la presència d'*Erucastrum gallicum* (Willd.) O.E. Schulz a Eivissa. creiem que resulta ben poc versemblant la presència d'aquesta espècie difosa per l'Europa central i el nord dels Pirineus, a Eivissa. De fet, segons Gómez Campo (1993), dins de l'àmbit de "Flora iberica", *E. gallicum* es troba únicament als Pirineus centrals (Osca i Lleida), al domini de boscos caducifolis, entre 800 i 2500 m s.n.m. D'altra banda, Bolòs i Vigo (1990) citen *E. nasturtiifolium* dels illots dels voltants d'Eivissa i de Formentera. Posteriorment, Bolòs (1996) reflecteix la presència d'aquest tàxon en un inventari a l'illa Plana del Port d'Eivissa. En el transcurs de la revisió del material d'herbari d'*Erucastrum* dipositat a BC no hem pogut localitzar cap plec que permeti justificar aquestes citacions. D'altra banda, Gómez Campo (1993) assenyala la presència d'aquesta espècie a les Balears. Pel que respecta a la citació deguda a Bolòs (1996) de l'illa Plana, creiem que es tracta d'una confusió amb *Diploaxis ibicensis* (Pau) Gómez Campo, espècie molt abundant en aquest illot. Queda confirmada, per tant, la presència d'*E. nasturtiifolium* a Eivissa, malgrat les confusions degudes a altres autors.

* *Fagopyrum esculentum* Moench

Eivissa: Vores de camins a l'est del Puig den Serra, es Cubells, CD5006, 270 m, florida i iniciant la fructificació el 12-X-2000, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

* *Fumaria gaillardotii* Boiss.

● Formentera: Localitzada en zones ombrívols de les penyes a sa cala de la Mola, CC7482,

60 m, florida el 23-II-1997, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Segons Pla *et al.* (1992), a les Balears l'espècie es coneguda únicament d'Eivissa.

Juniperus phoenicea L. subsp. *phoenicea*

Tàxon que havia estat citat per Alomar *et al.* (1992). Les recents prospeccions realitzades a la zona compresa entre el Puig de na Bauçana i el Puig Burotell (sector SW de la serra de Tramuntana de Mallorca) han revelat la presència de diverses poblacions d'aquest arbust:

Puig Burotell, Puigpunyent, DD6083, 580 m; a l'est del cim del Puig de Na Bauçà, Puigpunyent, DD5884, 610 m; Vessant nord de la Mola de Son Cotoner, Puigpunyent, DD5984, DD6084; Pla de Son Cortell, Puigpunyent, DD5883 i DD5983, entre 400 i 550 m; Coma de s'Aigua, Calvià, DD5982 i DD6082, entre 250 i 290 m.

L'atribució dels exemplars de *J. phoenicea* a la subespècie tipus és prou clara, tant per presentar l'àpex de les branques molt poc caudat, com per la mida dels gàbul, que és compresa entre 7 i 10 mm de diàmetre. A aquestes localitats *J. phoenicea* subsp. *phoenicea* colonitza de manera preferent carenes i crestes calcàries, trobant-se de vegades en penya-segats orientats al nord, generalment per damunt de 400 m d'altitud. Tampoc és rar trobar-lo en garrigues sobre terreny càrstic, de vegades amb un estrat arbori més o menys esclarissat de *Pinus halepensis* Mill. i excepcionalment hem observat alguns exemplars que es troben dins l'alzinar.

* *Lactuca serriola* L.

Eivissa: Vores de camí a s'Argamassa, Santa Eulària, CD7616, 5 m, florida el 21-IV-1987, N. Torres (N. Torres herb. pers.); Santa Agnès de Corona, CD5622, 180 m, amb flors i fruits el 28-X-2000, N. Torres *et al.* (N. Torres, herb. pers.).

Pla *et al.* (1992) indiquen l'espècie de les illes de Mallorca i Menorca.

** *Launaea arborescens* (Batt.) Murb.

Eivissa: Petita població amb exemplars de

més d'1 m que colontizen talussos a la vora de la mar prop de cala Llentrisca, Es Cubells, CD4803, 5 m, XI-1992, G. Puget (G. Puget, herb. pers.).

Malgrat les intenses prospeccions a la zona no hem pogut localitzar noves poblacions. L'estat relatiu a l'espontaneïtat de l'única població coneguda resulta, a hores d'ara, poc clar, i no podem esbrinar si es tracta d'una colònia relictica o bé és resultat d'una recent introducció, ja que a les proximitats hi ha noves construccions amb extensions considerables de nova jardineria.

Leontodon tuberosus L.

Eivissa: Aquesta espècie havia estat assenyalada de tres localitats per Knoche (1922) i recollida en catàlegs posteriors. Hem de confirmar la seva presència a Eivissa, en les clarianes de la garriga, sobre sòl rocós al Puig des Merlet a San Rafel, CD5710, 390 m, iniciat la florida el 17-X-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.). Aquesta espècie també es troba a altres indrets de l'illa, colonitzant de manera preferent zones forestals sobre sòls llimosos.

(*) *Limonium virgatum* (Willd.) Fourr.

Formentera: S'Espalmador, 3 m, en sòls salins arenosos i llimosos inundats a l'hivern, fructificat el 12-VII-1998, N. Torres (L. Sáez, herb. pers.).

Malgrat l'abundància de *L. virgatum* a Mallorca i Menorca, així com a bona part del litoral de la Mediterrània occidental, la localitat indicada és l'única coneguda a les Pitiüses. Els plecs dipositats a BC resultants de les herboritzacions de P. Font Quer i E. Gros de l'illa d'Eivissa i del proper illot de Tagomago que foren determinats per Pignatti (1955) com a *L. virgatum* subsp. *virgatum* var. *virgatum* corresponen en realitat a tàxons del grup de *Limonium minutum* (L.) Chaz.

Linaria simplex (Willd.) DC. in Lam. & DC.

Espècie que ha estat assenyalada d'Eivissa per Bolòs i Vigo (1996). El plec testimoni que justifica la citació [Eivissa: St. Antoni, camps, 25-III-1918, Font Quer (BC 44347 sub *L. simplex*)] correspon realment a *Linaria micrantha*

(Cav.) Hoffmanns. & Link., per tant, s'ha d'excloure *L. simplex* del catàleg florístic d'Eivissa. D'altra banda, *L. simplex* existeix realment a Formentera, d'on havia estat assenyalada per Puget et al. (1995) sobre la base del següent plec d'herbari: Formentera: Platja de Migjorn, 31SCC7081, pradells terofítics de les dunes ombrívoles a savinars, ses clotades, 20-III-1993, N. Torres (herb. N. Torres).

Lycium intricatum Boiss.

L'hem observat a les Illes Malgrats, Calvià, DD5272, 13-IV-1992, J.M. González. et al Cap de sa Paret, s'Estalella, Lluçmajor, DD9057, 3-II-2000, J.M. González, on troba el límit oriental de la seva àrea de distribució a les Balears. L'espècie es troba als penya-segats litorals de gairebé totes les quarícules UTM d'1x1 km compres entre el cap Enderrocat i S'Estalella. A Formentera es coneix de les següents quadrícules UTM d'1x1 km: CC7680, CC7681, CC7682, CC7379, CC7479 i CC6078. A la Fig. 1 s'estableix la distribució coneguda d'aquest rar tàxon a les Balears.

Medicago rigidula (L.) Desr.

Tàxon indicat per Marcos (1936) de la illa de Cabrera, i que apareix recollida per Bolòs i Vigo (1984). El plec testimoni [Illa de Cabrera: Prop des Mollet de ses Cases, llocs herbosos, rara, 3-V-1933, A. Marcos (BC 87431, sub *M. rigidula* (L.) Desr.)] correspon realment a *M. truncatula* Gaertn.

Melilotus siculus (Turra) B.D. Jacks.

Espècie present a Mallorca i Menorca, de la qual es coneix una citació de l'illa de Cabrera deguda a Marcos (1936) i que apareix recollida per Bolòs i Vigo (1984). El plec "Illa de Cabrera: Part superior de l'Anciola, 10-VI-1933, Marcos [BC 87425, sub *M. messanensis* (L.) All.] sobre le qual es basa la cita de *M. siculus* a Cabrera, és segur que no correspon a aquesta espècie malgrat no trobar-se fructificat, ja que les estípules no estan eixamplades a la base, com és característic a *M. siculus*. D'altra banda, la zona on fou recol·lectada la planta, no presenta els requeriments ecològics per a *M. siculus*, ja que aquesta

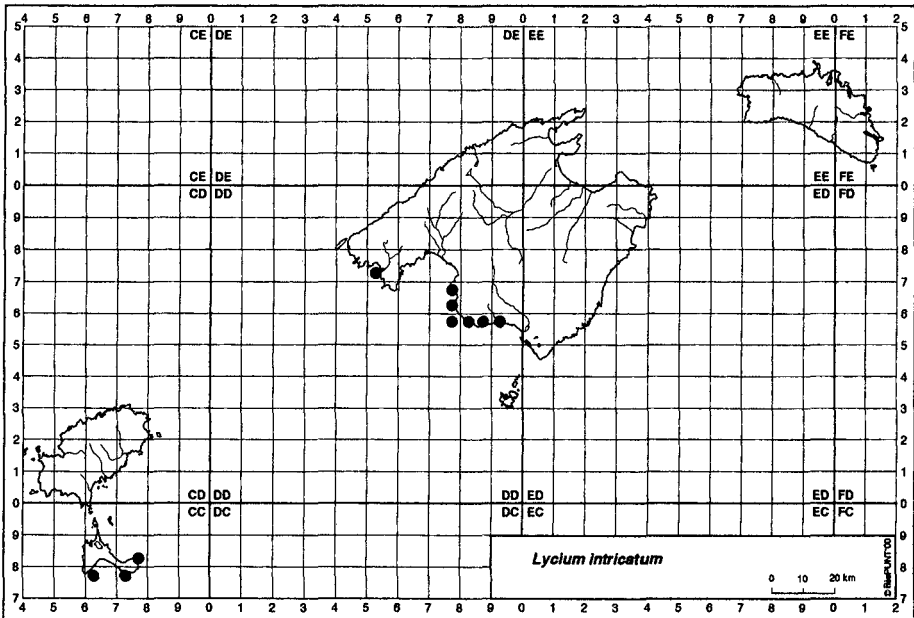

Fig. 1. Mapa de distribució de *Lycium intricatum* a les Illes Balears.
 Fig. 1. Distribution of *Lycium intricatum* to Balearics.

espècie viu, de manera preferent, en herbassars de sòls arenosos i salobrosos del litoral.

** *Opopanax chironium* (L.) Koch.

Cabrera: Isla Conejera, calizas nitrificadas, 31SDD9738, 15-VI-1980, E. Valdés-Bermejo *et al.* (MA 421597).

Al llarg de la revisió del material del gènere per a "Flora iberica", que està realitzant actualment el Dr. Luís Villar, s'ha pogut estudiar el plec conservat a l'herbari MA indicat precedentment. Presenta un bon material en fruit, i per tant, resulta inconfonible. El gènere suposat novetat per al catàleg florístic de les Illes Balears.

* *Orchis saccata* Ten.

Eivissa: Cas Serres de baix, al Pla de ses Salines, darrera la platja den Bossa, CD6206, petites poblacions en erms de *Stipa capensis* en antics camps de conereu, florida el 3-III-2001, M. Vericad (N. Torres, herb. pers.).

A les Pitiüses, aquesta espècie just era coneguda de Formentera, on és bastant abundant a la meitat occidental de l'illa.

* *Patellifolia patellaris* (Moq.) A.J. Scott

Formentera: Sobre restes de deixalles marines en terrenys arenosos i fangosos darrera de la platja del cavall d'en Borràs, CC6389, 2 m, ja quasi totalment fructificada el 15-VI-1997, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

***Piptatherum paradoxum* (L.) Beauv.**

Espècie que havia estat indicada de l'illa de Formentera per Tarazona (1978). El plec testimoni dipositat a l'herbari MA "Formentera: Balears: Formentera, Estanq Pudent, IV-1973, Tarazona (MA 553343)" conté material de *Piptatherum miliaceum* (L.) Coss. S'ha d'excloure, per tant, *P. paradoxum* del catàleg florístic de les Balears.

* *Potamogeton lucens* L.

Eivissa: Safareig de s'Amarador a Buscastell, Sant Antoni, CD5820, 100 m, fructificada el 5-VI-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie raríssima, just coneguda de Mallorca, d'on havia estat indicada per Barceló (1880-1881) i per Bonafè (1977).

Potentilla caulescens L.

Mallorca: Talaia Moreia, Artà, 31SEE3003, 410 m, fissures de roques ombrívols dels penya-segats orientats al nord, 31-VIII-1995, J. Sáez i L. Sáez (MA 592793).

D'acord amb Bonafè (1978) *P. caulescens* només era coneguda de la serra de Tramuntana de Mallorca, per tant aquesta citació suposa novetat per a les serres de Llevant.

Rhagadiolus edulis Gaertn.

Citada d'Eivissa (Puig des Molins i Cala Jondal) per Font Quer (1920). La revisió del material sobre el qual es fonamenten aquestes citacions [Eivissa: Puig des Molins, 23-III-1918, Font Quer (BC 38920, sub *Rh. stellatus* var. *edulis*, det. Font Quer); Cala Jondal, 16-V-1918, Gros (BC 38919, sub *Rh. stellatus* var. *edulis*, det. Font Quer)] revela que hauria de ser assimilat a *Rh. stellatus*, ja que els espècimens presenten flors amb (6)7-8 aquenies marginals, com és carcterístic a *Rh. stellatus*.

* *Sagina apetala* Ard. subsp. *apetala*

Cabrera: L'Enciola, DD9331, replans de roques ombrívols del vessant nord, 90 m, 20-IV-2000, L. Sáez LS 5331 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie no recollida de l'arxipèlag de Cabrera (cf. Palau, 1976; Pla et al., 1992).

Sedum caespitosum (Cav.) DC.

Mallorca: Sa Penya Bosca, Alqueria Blanca, Santanyí, ED1361, 240 m, entre gespes de *Crassula tillaea* Lester-Garland i *Riccia lamellosa* Raddi, 27-XII-2000, L.G. Valle i L. Sáez LS-5496 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie molt rara a Mallorca, que havia estat assenyalada del sector del Pla de l'illa. Per tant, la localitat aquí aportada suposa novetat per a les serres de Llevant.

Silene mollissima (L.) Pers.

Cal atribuir la citació per a Eivissa d'aquesta espècie a Bolòs i Vigo (1990) al plec d'herbari "Pityusae, Ibiza, I. El Teix, 21-VI-1920, Gros (BC 92671)". Evidentment, es tracta d'un error en l'anotació de la localitat, la qual és, sense dubte, mallorquina [Puig des Teix]. En aquest sentit val a dir que també existeix una total concordança entre la data de la recol·lecció efectuada per E. Gros segons el plec d'herbari que ens ocupa i altres recol·leccions realitzades a l'illa de Mallorca.

Silene tridentata Desf.

Espècie citada erròniament de les Balears per Bolòs i Vigo (1990). El plec testimoni "Mallorca: vers Can Picafort, brolla aclarida de la pineda, F. Masclans, 2-V-1971 (BC 607459)" conté material de *S. sclerocarpa* Léon Dufour.

Pel que respecta al plec "Ibiza, I. Espartar, 23-V-1918, Gros (BC 92665)", hi ha una etiqueta de determinació d' O. Bolòs i J. Vigo amb data 28-IX-1966, en la que es determina el material com *Silene tridentata*. El plec conté dos fragments, en els quals les bràctees mitjaneres de la inflorescència mai superen les bràctees. Sembla que es tracta de formes robustes de *S. sclerocarpa*.

* *Sisymbrium erysimoides* Desf.

Formentera: Vores de la carretera del Pilar, a la Mola, CC7481, 140 m, amb flors i fruits el 6-II-2000, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* *Spergularia diandra* (Guss.) Boiss.

Cabrera: Pujol d'es Castell, a prop dels forns enrunats, un sol peu, 4-VI-1948, Palau Ferrer (BC 104279, sub *S. marina* L.)

Espècie que no apareix recollida de l'arxipèlag de Cabrera per Pla et al. (1992).

* *Spergularia hedelreichii* Foucaud

Cabrera: Na Pobra, illeta del petit arxipèlag de Cabrera, 8-VI-1933, Marcos (BC 87493); l'Enciola, pujada al camí del Far, 10-VI-1933, Marcos [BC 87494 sub *S. rubra* subsp. *aethnensis* (Heldr. & Sart) Rouy & Fouc.]. Novetat per l'arxipèlag de Cabrera.

Eivissa: roques litorals a la Bassa, Sant Agustí, CD4814, 5 m, amb fruits el 5-V-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

* *Taraxacum obovatum* (Willd.) DC. subsp. *ochrocarpum* Soest

Formentera: La Mola, a l'ombra de les roques marítimes a Sa Cala, CC7482, 21-III-1993, escàs, N. Torres (N. Torres, herb. pers.); torrent d'en Gerra, CC7482, 19-IV-1987, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Van Soest (1954) assenyala la subsp. *ochrocarpum* de Mallorca i d'Eivissa, tot i que segons Pla *et al.* (1992) aquest tàxon apareix recollit, probablement com a conseqüència d'un error, únicament de l'illa de Mallorca.

Thymelaea tartonraira (L.) All. subsp. *valentina* O. Bolòs & Vigo

Tàxon endèmic del SE de la península Ibèrica i de les Balears (Pedrol, 1997), que fou indicat per primera a les Balears per Torres *et al.*

(1986), concretament de les illes de sa Dragonera (Na Pòpia, DD48) i de Mallorca (Pas des Pescadors EE01 i Cala de ses Aritjes, EE10). Posteriorment, Alomar *et al.* (1992) aporten tres localitats mallorquines més. Després de diverses prospeccions al llarg de la serra de Tramuntana podem aportar una primera aproximació sobre la seva àrea de distribució a Mallorca (Fig. 2).

Cap de Formentor, Pollença, EE1823, 150 m; Cingle de ses Lletres, prop de la punta den Tomàs, Pollença, EE1623, 100 m; s'Almangra, Pollença, EE1423, 250 m; Les Fonts Salades, Pollença, EE1323, 200 m; Talaia d'Albercutx, Pollença, EE1020, 350 m; Cingle de sa Creuta, sobre cala Bòquer, Pollença, EE0820, 220 m; Pas des Pescadors, Pollença, EE0319, 300 m; penya-segat del vessant nord del Cap Menorca, Pollença, EE1612; vessant nord-occidental de sa Penya Rotja, Alcúdia, EE1515, 100 m; Musclo des Llorers, Escorca, DE9116, 350 m; Mola de Tuent, en direcció a Ses Fel·les,

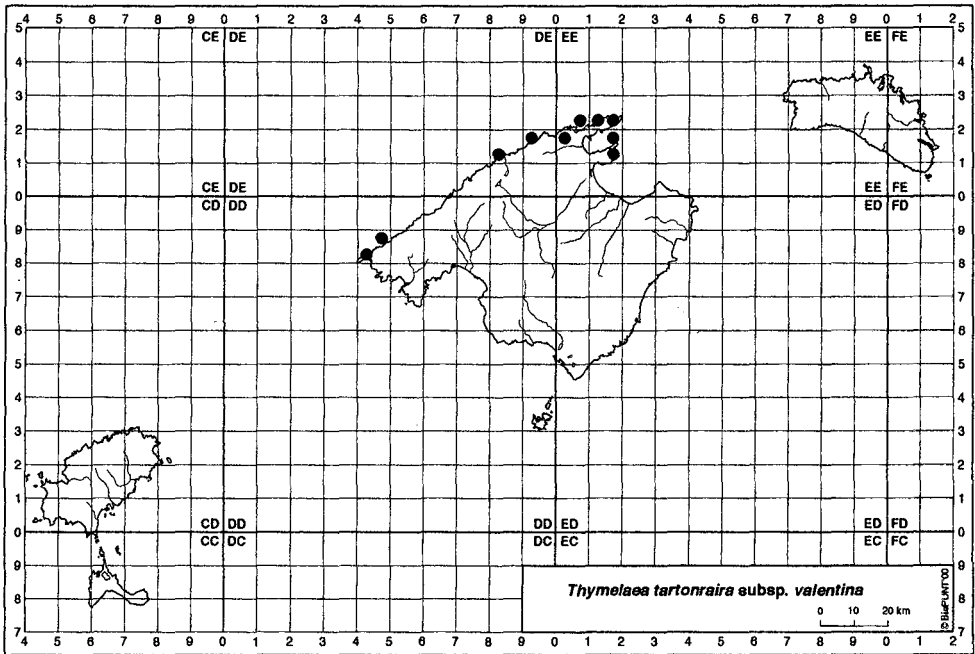

Fig. 2. Mapa de distribució de *Thymelaea tartonraira* subsp. *valentina* a Mallorca.

Fig. 2. Distribution of *Thymelaea tartonraira* subsp. *valentina* to Mallorca.

Escorca, DE8111 i DE8211, 200 m; Ses Serres, Andratx, DD4785, 300 m; Cap Fabioler, fondal de ses Basses, Andratx, DD4785, 100 m

Malgrat la relativa raresa de *Thymelaea tartonraira* subsp. *valentina* a Mallorca, i tot i que Alomar et al. (1992) assenyalen que algunes poblacions han estat afectades per incendis, creiem que es tracta d'una espècie que, considerant el conjunt de les seves poblacions, no es trobaria exposada a amenaces imminents i que per tant no qualificaria per a una categoria d'amenaça (Vulnerable, En perill o en Perill crític) atenent als criteris de la IUCN (2001). Això és degut a que la quinzena de poblacions conegudes, corresponen a localitats d'accès generalment dificultós i en les quals, les amenaces d'origen antròpic són, en principi, escasses i a que és molt probable la presència de noves poblacions en altres penya-segats i costers marítims de la serra de Tramuntana.

Tragopogon hybridus L.

Mallorca: prop de Cas Busso, Llucmajor, DD8461, 95 m, pradells terofítics, 16-IV-2000, L. Sáez LS-5320 (L. Sáez, herb. pers.).

Espècie arvense citada per Barceló (1880-1881) de la qual no es coneixen gaires citacions recents. Creiem molt possible que l'espècie es trobi en altres localitats del Pla de Mallorca.

* *Vicia parviflora* Cav.

Eivissa: Vessant N del Puig de Sa Mola, Sant Vicent, CD7425, 11-V-1996, N. Torres (N. Torres, herb. pers.); Prat de ses Monges, CD6508, 15-IV-1999, N. Torres (N. Torres, herb. pers.).

Espècie que segons Romero Zarco (1999) no es trobaria a l'illa d'Eivissa. Amb aquesta citació, es confirma la seva presència a totes les illes de l'arxipèlag.

Agraïments

Al Dr. M.A. García (Real Jardín Botánico-CSIC) la confirmació en les identifications del material de *Cuscuta*. Agraïm al Dr.

Luis Villar (Instituto Pirenaico de Ecología-CSIC) la citació d'*Opopanax chironium* i a M. Vericad per haver-nos mostrat les poblacions eivissenques d'*Orchis saccata*.

Bibliografia

- Alomar, G. 1989-90. Aportació a la flora orquidòfila de les Illes Balears. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 33: 269-273.
- Alomar G. 1994. *Petita guia de les Orquídies de les Balears*. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Palma de Mallorca.
- Alomar, G., González, J.M. i Mascaró, C. 1992. Notes florístiques de les Illes Balears (IV). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 35: 67-72.
- Alomar, G., Sáez, L., González, J.M. i Font, J. 1995. Notes florístiques de les Illes Balears (VI). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 38: 153-161.
- Bolòs, O. 1996. *La vegetació de les Illes Balears*. Institut d'Estudis Catalans. Arxius de les Secció de Ciències CXIV. Barcelona.
- Bolòs, O. i Vigo, J. 1984. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 1. Barcelona.
- Bolòs, O. i Vigo, J. 1990. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 2. Barcelona.
- Bolòs, O. i Vigo, J. 1996. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 3. Barcelona.
- Barceló, F. 1880-1881. *Flora de las Islas Baleares, seguida de un diccionario de los nombres balears, castellanos y botánicos de las plantas espontáneas y cultivadas*. Imp. P.J. Gelabert. Palma de Mallorca.
- Bonafè, F. 1977. *Flora de Mallorca*. Vol. 1. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- Bonafè, F. 1978. *Flora de Mallorca*. Vol. 2. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- Duvigneaud, J. 1979. *Catalogue provisoire de la flore des Baléares*. 2ème édition. Soc. Echange Pl. Vasc. Eur. Occid. Médit. 17, supp.
- Font Quer, P. 1920. *Compuetas de las Pitiusas*. *Bol. Soc. Esp. Hist. Nat.*, 20: 141-159.
- Fraga, P., Gradaille, J.L., Pellicer, X. i Sastre, B. 1997. Notes florístiques de les Illes Balears (X). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 40: 151-155.
- Gómez Campo, C. 1993. *Erucastrum* C. Presl. In: Castroviejo, S., Aedo, C., Gómez Campo, C., Laínz, M., Montserrat, P., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G., Rico, E., Talavera, S. i Villar, L. (eds.) *Flora iberica* 4: 392-398. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- Holmgren, P.K., Holmgren, N.H. i Banett, L.C. 1990.

- Index Herbariorum*. Part I. The herbari of the world. 8th ed. Regnum Veg. 120: 1-163.
- IUCN 2001. *IUCN Red List Categories: Version 3.1*. Prepared by Species Survival Comission. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge.
- Marcos, A. 1936. Contribució al coneixement de la flora balear. Flòrula de Cabrera i dels illots pròxims. *Cavanillesia* 8: 5-52.
- Palau, P. 1976. Catàleg de la flòrula de l'illa de Cabrera i dels illots que l'envolten. *Treb. Inst. Catalana Hist. Nat.*, 7: 5-103.
- Pedrol, J. 1997. *Thymelaea* L. In: Castroviejo, S., Aedo, C., Benedí, C., Laínz, M., Morales, R., Muñoz Garmendia, F., Nieto Feliner, G. i Paiva, J. (eds.). *Flora iberica* 8: 42-69. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid.
- Pignatti, S. 1955. I *Limonium* della Flora Balearica. *Archiv. Bot. Forli*, 31: 151-186.
- Pla, V., Sastre, B. i Llorens, L. 1992. *Aproximació al catàleg de la flora vascular de les illes Balears*. Universitat de les Illes Balears, Jardí Botànic de Sóller. Palma.
- Puget, G., Stafforini, M. i Torres, N. 1995. Notes florístiques de les Illes Balears (V). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 38: 63-74.
- Romero Zarco, C. 1999. *Vicia* L. In: Castroviejo, S., Talavera, S., Aedo, C., Romero Zarco, C., Sáez, L., Salgueiro, F.J. i Velayos, M. (eds.). *Flora iberica* 7(1): 360-417. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid.
- Sáez, L. i Fraga, P. 1999. Noves aportacions al coneixement de la flora balear. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 42: 85-95.
- Tarazona, M.T. 1975. Herborizaciones en la isla de Formentera (Balears). *Trab. Dept. Bot. Fisiol. Veg. Madrid*, 7: 23-33.
- Torres, N., Alomar, G., Rosselló, J.A i Pujades, A. 1986. Notes florístiques Baleàriques. 2. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 30: 145-154.
- Van Soest, J.L. 1954. Sur quelques Taraxaca d'Espagne. *Collect. Bot. (Barcelona)*, 4: 1-33.